

۲۵

ششما

ارگان نشراتی بنیاد فرهنگی جهانداران غوری
سال دوم، شماره بیست و پنجم، ماه میزان ۱۳۹۴

تاریخی، فرهنگی، علمی، ادبی و هنری

عید سید قربان بر همه مسلمانان افغانستان مبارک

۱. آغاز سخن ۲. هنر خطاطی عصر غوری ها ۳. پیام رهبری ۴. بمناسبت دو سالگی نشر ...
۵. ارزشمندی قلم ۶. بیماری های جسمی ۷. حرف دل ۸. حقوق شهروندان
۹. رجال برجسته (VIP) ۱۰. صفحه کودک ۱۱. خواب ۱۲. مفهوم عید قربان ۱۳. مضرات سیگار
۱۴. مدیریت

دو این شماره

شنسبانه

تاریخی، فرهنگی، ادبی و هنری
سال دوم، شماره بیست و پنجم، ماه میزان ۱۳۹۴

صاحب امتیاز: بنیاد فرهنگی جهانداران غوری

مدیر مسئول: نثار احمد حبیبی غوری

تنظیم کننده و سردبیر: محمد نظر حزین یار

هیئت تحریر: سید محمد رفیق نادم، استاد شاه محمود محمود، دکتر محمد عابد حیدری، مولانا شرف الدین اعتصام، استاد محمد رسول فایق، استاد عبدالشکور دھزاد، نیک محمد مستمند غوری، عایشه عنقا نیازی غوری و گل آقا رامش

طراح جلد و صفحه آرایی: محمد قسیم حزین یار

شماره های تماس: حبیبی: ۰۷۹۹۰۲۵۲۹۹ - حزین یار: ۰۷۹۹۲۳۷۵۷۹ - نادم: ۰۷۹۹۳۴۸۳۹۶

ایمیل: hazinyar.gjcf@gmail.com

آدرس: بنیاد فرهنگی جهانداران غوری، حوزه غرب، شهر هرات، گرده پارک
ترقی، سالون فانوس دریا، طبقه چهارم.

چاپ: ستاره نقره ای - کوچه گدام ۰۴۰۲۳۲۳۱۰

مدیر مسئول درویرایش مطالب دست باز دارد.

بدون از سر مقاله، نوشته ها و مطالب دیگر صرفاً نظر نویسنده بوده و نشریه شنسبانه در این خصوص مسئولیتی ندارد.

آغاز سخن

معلم یک کلمه زیباست، این صفت پروردگار متعال، نخستین معلم انسانیت است، زیرا بر اساس فرموده قرآن کریم: خداوند تمامی اسماء را به آدم آموخت و نیز کلام وحی تأکید دارد معلم و آموزنده شما خداست و در سوره اقرأ که به قول جمعی، آغازین سوره بود که بر رسول اکرم(ص) نازل شد، خداوند ارزش علم و معلم را در سوره های اقرأ و الرحمن بصورت بسیار زیبا توضیح نموده که نشاندهنده صفات نیک یک معلم مدبر است.

بعد از آن صفت معلم به حضرت محمد مصطفی(ص) داده شد، چنانچه رسول الله (ص) فرمودند: من به صفت معلم مقرر شدم، در فرهنگ لغت معلم به معنای تعلیم دهنده، آموزنده، مدرّس، آموزگار، استاد و شیخ آمده است.

یکی از برجسته ترین صفت معلم آنست که پیامبران در نزد شان زانو زده و اطاعت شانرا برای آموزش پذیرفتند، هرگاه قصه حضرت موسی (ع) را در قرآن کریم بدقت بخوانیم مقام ارجمند معلم را می توان یافت و به آن ارج فراوان نهاد.

باتوجه به مقام معلم نقل و قول از قرآن کریم را میخوانیم: موسی به او گفت (حضرت خضر ع): «آیا از تو پیروی کنم تا از آنچه به تو تعلیم داده شده که مایه رشد است به من بیاموزی؟ خضر(ع) گفت: «تو هرگز هم پای من نمی توانی صبر کنی و چگونه در مورد چیزهایی که از آن شناخت نداری، شکیبایی می کنی؟» موسی(ع) گفت: «اگر خدا خواهد، مرا شکیبیا خواهی یافت و در هیچ کاری نافرمانی از تو نمی کنم.» گفت: اگر به دنبال من آمدی، چیزی از من میپرس تا خودم از آن با تو سخن بگویم.»

از جمله صفات معلم که یقیناً همه معلمان دارند: آشنایی به آموزش جدید یعنی فن آوری های جدید است، معلومات آفاقی معلم شاگرد را حتی در ساعات تعطیل نیز به حریم مکتب می کشاند، روانشناسی های معلم، شاگردخاموش، کم علاقه ومنزوی را به درس و تعلیم می کشاند، از همه مهم تر برای معلمین گرمای شناخت مخاطب آنست، مثلاً با کی؟ در کجا؟ و چه وقت مواجه می شود؟ و چگونه انتقال دانش می نماید؟ جذابیت معلم رکن دیگری از تعلیم و تربیه است که شاگردان را هرچه بیشتر علاقمند مضمون درسی ولو که طرف علاقه اش نباشد میگرداند، آنچه را یک معلم می تواند بصورت دقیق پیاده سازد داشتن پلان منظم، مقررات آسان و یک تسهیل کننده جاذب می باشد، معلم خوب سخت کوش، آسان گیر، مبتکر و توانایی در هر شرایط را دارد

اگر تربیت را فراهم کردن زمینه های بالندگی، متعادل کردن و بالا بردن گوهر آدمی بدانیم و اگر مقصد تعلیم را انتخاب و انتقال عناصر فرهنگی و تجارب بشری به نسل دیگر تصور کنیم این معلمانند که در جوامع گوناگون و در اعصار مختلف در انتقال چنین عناصر و مفاهیمی سهم فراوانی داشته اند.

خلاصه وظیفه معلمی در سه نکته نهفته است: توسعه و انکشاف معلومات، در نظر داشت موازین علمی خصوصاً در جامعه کنونی ما و ارزایی داده های خویش از شاگردان. پس بر مقام معلم سر تعظیم فروآورده، موفقیت های مزید معلم را در عرصه های مختلف زندگی بخصوص بالندگی نسل جوان کنونی راهر چه بیشتر آرزو برده و حمایت خود را از تمام استادان و معلمین گرمای کشور اعلام میداریم.

بر پیکر عالم وجود جان آمد
صد فکرت به امتحان به پاهان آمد
از لطف خداوند خلیل الرحمن
یک عید بزرگ به نام قربان آمد

قربان

پیام رهبری بنیاد فرهنگی جهانداران غوری بمناسبت حلول عید سعید قربان

هموطنان متدین و بادیانت افغانستان!

عید سعید قربان عید فداکاری، تعهد، عید جان بازی که نشانه انسان سازی است، فرا میرسد و این عید بزرگ درسی است برای امت اسلام تا در مقابل نا هنجاری های زمان از خود مقاومت و صبوری نشان داده و در برابر همه شدايد صبورانه عمل نمایند.

بنیاد فرهنگی جهانداران غوری با احترام تمام این عید خجسته را به تمام هموطنان با عزت مان صمیمانه تبریک عرض نموده و از حضرت خداوند توانا استدعا می نماید؛ تا روز های عید را با خوشی و مسرت آغاز و در فضای صلح سراسری زندگی را به آغوش خانواده های معظم شان با سعادت و سر بلندی سپری نمایند.

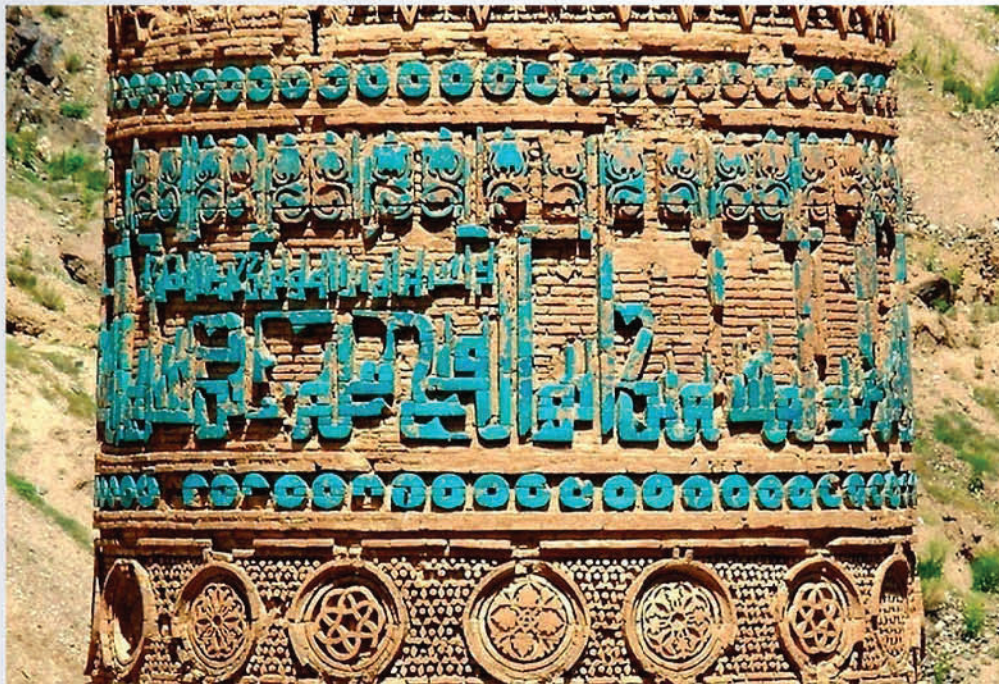

بهناسبت دوسالگے بشر ماہنامہ شنسابانیہ

سید محمد رفیق نادم

گوهر خوشناب در سطح جهان گردید چاپ
در زبان نسل انسان خوش بیان گردید چاپ
قصہ ہا دارد از او اوضاع جہان از علم و کار
نافع نوع بشر اکنون عیان گردید چاپ
حاکمی اوضاع عالم از حدود و از قدیم
ناقل علم و تمدن در میان گردیدہ چاپ
تاشوی واقف زشرق و غرب واوضاع زمان
باعث پیوند عالم این زمان گردیدہ چاپ
میرساندہر کجا پیغام را با ہر کہ ہست
ناقل راز ہمہ پیرو جوان گردیدہ چاپ
چیزی آید گردید از ہمت دانشوران؛
خادم اندر عالم دانشوران گردیدہ چاپ
درس و تعلیم و محبت میدہد یکسان بخلق
چون معلم ہر یکی را مہربان گردیدہ چاپ
تابدانی سرنوشت دورو نزدیک بشر
در بیان قصہ ہا شہرین زبان گردیدہ چاپ
ہر چہ گوئی آن بگوید، نکند بیش و نہ کم
درامانت حافظ است صاحب امان گردیدہ چاپ
بی زبان از سرگذشت مردمان گوید سخن
ناشر ہر گویش از جام جم گردیدہ چاپ
کمپیوتر را دود جان جوان نادم بخواہ
از ہمہ ای ہمتش خیر البیان گردیدہ چاپ

هنر خطاطی در زمان غوری ها

مدیریت ماهنامه

کوفی آنهم با پارچه های خشت پخته یکی از برجسته ترین هنر خطاطی غوری ها حساب می کنند پروفیسور عزیزاحمد پنجشیری در جغرافیای تاریخی غور اشاره ای به این موضوع داشته و می نگارد:

مسجد جامع هرات که در ۱۲۰۰ میلادی اعمار و ترمیم شد، بعداً طوفان چنگیزی به آن آسیب رسانیدو توسط حکمرانان کرت (آل کرت) که آنها هم غوری ها بودند ترمیم شده ودر زمان تیموریان مدت پنج سال تنها کاشی کاری آن در برگرفت، راجع به سبک عمرانی غوری ها در مسجد جامع هرات گفته می توانیم که پلانهای مساجد غوری عموماً چهاررواقی بوده وپارچه های خشت تراش شده به شکل برجسته یک تزئین عمومی را خلق می کند که سبک مخصوص آرت و تزئینات غوری ها می باشد.

نوشته های که دررواقهای مسجد جامع توسط غوری ها صورت گرفته بود، درزمان ترمیم آن که دوسيله تیموریان انجام داده شده ریزه کاری های دوره ی غوری ها را پوشیده بود، اما در سال ۱۳۲۲ هجری شمسی ترمیم آن توسط موزیم کابل طوری صورت گرفت که اثر هردو مدنیت غوری و تیموری را نشان میدهد.

معین الدین اسفزاری سال ۸۹۷هجری که سال تألیف کتاب مشهور روضات الجنات است در باره کتیبه های مسجد جامع هرات می نویسد:

« تاریخ بنای این بقعه ی معموره که بروی ایوان مقصوره، بخت کوفه ثبت شده که سند سبع و تسعین و خمساء ۵۹۷ است» از نوشته اسفزاری معلوم می شود که تا عصر او وهنگام ترمیم امیرعلی شیر اکثر کتیبه های قدیم ثابت بوده و اکنون جز این عبارت که بخت

غوری ها علاوه از آنکه در صنعت و تخنیک در عصر خویش دست بالای داشتند، در قسمت خطاطی، نویسندگی و تألیف کتاب شهره ی آفاق بودند، حکومت بعد از دوره غوری ها به هیچ عنوان نتوانستند تحمل کنند که آثار بجا مانده ی غوری ها در کشور ما افغانستان امروز پابر جا بماند، تا جائیکه خود شان توانستند این اثرات را منهدم نموده و اگر به نابودی آن دست نیازبندند، بهر وسیله ی که خواستند تغییراتی بر آثار مذکور وارد نمودند که اصالت تاریخی آنها بگونه ی به نام سلاله ی دیگری پیوند دادند.

با تأسف این پوشش ها و مضمحل سازی های بیشتر از هشتصد سال را در برگرفته و تا کنون در برخی نقاط کشور ما آگاهانه و یا نا خود آگاه به این مأمول دست بازی های صورت میگیرد، ناگفته نباید گذاشت که یک اثر تاریخی هرچند در هاله ها و لفافه ها پیچانیده شود بهمان منوال می تواند اصالت خویش را بیشتر نمایان سازد.

در زمان غوری ها نه تنها نظامیان مجرب و کار آگاه در اداره دولتی از رول بسزای برخوردار بودند، بلکه علما، دانشمندان، ستاره شناسان و نویسندگان های زیادی به شعب مختلف در سازمان امپراطوری غوری ها اشتغال داشتند که اثرات شان در تمام جهان از برجستگی خاصی برخوردار بود، دراین مقال میخواهیم شاخص های اساسی هنر نویسندگی غوری ها را به چند اثری که دست تاریخ تراشان به آن نرسیده و بصورت زنده باقی مانده است بصورت خلاصه معرفی نمائیم.

غوری ها علاوه بر خطوط نستعلیق که بعضی ها این خط را از خلقت های هنری آن دوره میدانند که در حین تسلط شان به سرزمین های شام وهندمیداندارند (البته قابل تحقیق است)، درنیشن خط

کوفی در ایوان مقصوره اند روی طاق مدخل شبستان جنوبی گچ بری شد و از عصر مرحوم ملک تا کنون باقیمانده کتیبه ی دیگری در دست نیست، اینک نقل قرار آتی است:

« السلطان المعظم شهنشاه الاعظم مالک رقاب الامم (صاحب گردن های امت) مولی الملوک العرب والعجم (بادار پادشاهان عرب و عجم) سلطان ارض الله حافظ بلاد الله معین خلیفته الله غیاث الدین والدین (فریاد رس دنیا و آخرت) معز الاسلام والمسلمین نظام العالم ابوالفیض محمد بن سام قسیم امیرالمومنین انارالله برهانه »

با کمال تأسف این نبشه هم در این اواخر مورد غضب بعضی ها قرار گرفته و شاید در زیر توده های از گچ پنهان شده باشد که نتوانستیم آنرا در یابیم بهر صورت تاریخ و آثار تاریخی نمی تواند از چشم تیز بین انسانهای حقیقت یاب مستور باقی بماند و روزی فرار میرسد که اثرات تاریخ هر دوره که باشد برای ملت و مردمش نمایان گردد.

گفته شد که غوری ها علاوه از نستعلیق خط کوفی را در صنعت معماری بکار می بردند که در جهان بدیل آن تا کنون مشاهده نشده است برای خواننده گرامی خط کوفی چنین معرفی میگردد.

«خط کوفی بیشتر متشکل از خطوط مستقیم و زاویه دار است و کمتر انحنای دور در آن مشاهده می شود، اغلب شیوه های نگارش این خط با حرکت های عمودی و افقی ممتد و بلندی همراه است. هر چند در نسخه های متأخر این خط نقطه گذاری و اعراب دیده می شود اما در بیشتر متونی که به این خط در سده های نخست اسلامی نوشته شده نقطه هایی برای نشان دادن حرکت های حروف (زیر و زبر) آمده و اثری از نقطه ها برای تفکیک حروف مشابه نیست.»

انواع خط کوفی مَعْقَلی در کتیبه بناها در دوران های مختلف به ویژه در دوره های غوری، سلجوقی، تیموری و در بعضی اثرات صفوی به کار برده شده و نمونه های بسیار از این دست در بناهای شهرهای مختلف وجود دارد یکی از بهترین نمونه های آن در مسجد گوهرشاد مشهد، مسجد شاه مشهد در مربوطات ولایت بادغیس و منار جام ولایت غور به چشم می خورد. کوفی بنایی یا مَعْقَلی که خود به سه نوع آسان، متوسط و مشکل تقسیم می شود و دارای نام های منجر، مربعی یا مستطیلی متداخل است.

این خط های کوفی خشتی (آجوری) که در مسجد شاه مشهد از نمود خاصی برخوردار بود و به با مهارت تمام کار گرفته شده بود با تأسف در جریان انقلاب اسلامی افغانستان توسط یک عده اجیران بیگانه بخاک یکسان گردیده و حتی حرمت مسجد را در نظر نگرفته آنرا ویران نمودند، اما در کتیبه های منار جام که این نوع خط دست نخورده باقی مانده، بصورت ذیل از آن نام برده می شود:

منار جام دارای هشت ضلع است، اضلاع آن در مجموع صفحه ای را تشکیل می دهند که نوشته هایی را در خود جای داده است.

به طور نمونه در هشت ضلع پائین مناره نوشته ای طولانی مشاهده می شود

که متن نوشته به شکل مدور با کاشی آغاز شده است.

این متن از جزء نوزدهم قرآن کریم از سوره مریم انتخاب شده و مجموعاً ۹۷۶ کلمه است. در صفحه ۳ آیه ۳۱، در صفحه ۴ آیه ۴۳، در صفحه ۵ آیه ۵۴، در صفحه ۶ آیه ۷۷، در صفحه ۸ آیه ۹۲، درج است.

کتیبه اول: متن این کتیبه از بالا به پائین با کلمات طیبه و شهادتین آغاز می شود: «اشهدان لاله اله الله محمدرسول الله و ...»

کتیبه دوم: در این کتیبه آیه ای از قرآن کریم: «نصرمن الله وفتح قریب...»

کتیبه سوم: نوشته کوفی که در قسمت نیمه بالای آن ثبت شده است:

« السلطان المعظم غیاث الدین ابوالفتح محمد بن سام...»

نوشته زیرین بنا به حدی تخریب شده که تنها ۲ کلمه آن قابل خواندن است، این نوشته به سبک زیبای هنر خطاطی کوفی بافت خورده و از نوع خط برجسته است.

منار جام در میان سلسله کوه های ولایت غور در در حاشیه جنوبی هریرود برپا شده است که از سطح دریا یک هزار و ۹۰۰ متر ارتفاع دارد.

برخی باستان شناسان عقیده دارند که قطب منار در هند با الهام از منار جام در اوایل قرن ۱۳ به ارتفاع ۷۳ متر ساخته شده است.

بر اساس اسناد سازمان یونسکو، این مناره در سال ۱۱۹۴ میلادی در دوران سلطنت «سلطان غیاث الدین غوری» ۱۱۶۳-۱۲۰۲ میلادی ساخته شده است.

در شماره ششم کتیبه نشریه «انجمن حفظ میراث های فرهنگی افغانستان» (سپک) آمده است که سازنده این مناره معماری به نام «علی» بوده که نام او در ۲ نقطه این مناره دیده می شود همچنین در پای منار جام نیز نام شاه غیاث الدین غوری به چشم می خورد.

باستان شناسان بر این باورند که اهمیت منار جام تنها در زیبایی آن نیست بلکه این مناره می تواند کلیدی باشد در جهت گشودن رازهای دوره غوریان در افغانستان.

زیرنویسها

اسفزاری روضات الجنات فی اوصاف مدینه هرات به تصحیح و توشیح سید محمد کاظم امام، تهران ۱۳۳۸، ص ۱۵۷

www.farsnews.com/newstext.php

... ارزشمندی قلم

سید محمد رفیق نادم

قلم از حیث تعریف، جسمی است جامد، بدون شعور و آله می باشد بدست بشر، که اهل آن در موارد مختلف از آن فوق العاده استفاده می نمایند، هویداست که قلم در حیات بشر مقام والا و ارزشمندی دارد. در شماره قبلی این مجله وزین و پر محتوا از فواید قلم متذکر شدم و به دوام آن میخوایم بیشتر روی قلم و دست آورد های آن توضیحاتی داشته باشم.

های بسیار دور معلومات نداریم، آنگاه دانشمندان، محققان و پژوهشگران از زمانهای دور چیز های را کشف و انعکاس میدهند برای ما جالب می نماید که چه جریانها و رویداد های در جهان بوده، آگاهی مان از زمانهای دور و نزدیک معلومات محض نیست، غرض اساسی این است تا پدیده های مثبت و منفی را در نظر بگیریم و از پدیده های مثبت در زندگی مادی و معنوی خود استفاده نمائیم.

خداوند(ج) قلم را وسیله نوشتار برای انسانها عنایت فرمود تا از وی در موارد و موقع ضرورت استفاده نمایند، بیشتر دعوت بسوی دین محمدی توسط نامه های کتبی صورت گرفته، هرگاه قلم نمی بود، قرآنکریم تحریر نمیشد، انتقال آن از سینه به سینه از یکطرف بطور وسیع پخش نمی شد و از جانب دیگر احتمال فراموشی و تغییر در آیات بسیار می بود، قلم این نعمت بزرگ وسیله ی شد تا آیات تحریر گردد، بقای دین اسلام و احکام مرتبط به آن از فواید عمده قلم است که تا کنون هیچ معاندی نتوانسته در آیت قرآنکریم تغییرات وارد نماید.

هرگاه قرآنکریم در چوکات تحریر تدوین نمی شد، شاید مخالفین دست بازی های انحرافی را انجام میدادند، از جانب دیگری از وعده های رب العزت این است که قرآن را حفاظت می کند، طوریکه هیچکس و در هیچ زمان نمی تواند در آن تغییر وارد نماید، از برکت و فضیلت لایتناهی قلم است که ما از حالات بعضی پیامبران مطلع می شویم که بچه صورت و بکدام روش و شیوه مردم را در راه یکتا پرستی و اطاعت از احکام الهی دعوت

قرآن عظیم الشان می رساند که خداوند لایزال برای اولین بار برای کسیکه اراده نمود پیامبرش نماید، تا احکام او را برای انسانها برساند، او را بخواندن و نوشتن امر نمود، در حالیکه خوب میدانست که وی خواندن و نوشتن را نمیداند، زمانیکه حضرت محمد(ص) در غار حرا در حالت تفکر قرار دارد و جوینده راه حق و حقیقت می باشد، در چنین حالت آوازی را می شنود که برایش گفته می شود: ترجمه: « بخوان که پروردگارتو کریم ترین کریمان است، کسی است که آموخت انسان را بوسیله قلم آنچه را که انسان نمی دانست». (آیات ۳-۵ سوره علق)

در این آیات متبرکه سه مطلب یعنی موضوع خواندن، بزرگی خداوند(ج) و کار برد قلم مطرح است، فلسفه و حکمت امر بخواندن به شخصی که ناخوان است بحث جدا گانه و مفصل را میخواهد که از حوصله ی این مضمون بیرون است، ولی اصل مطلب در این نوشته قلم و فواید آنست.

هرگاه برخورد آگاهانه داشته باشیم و بدقت مسئله منوط به قلم را ارزیابی نمائیم، واقعیت چنین است که: تمام علوم، اخلاقیات و چگونگی ادیان محق و غیر محق و برخورد مجریان دین توسط قلم ماندگار و انعکاس داده شده معلومات که بدست بشر رسیده شالوده ی آن قلم است و به این نتیجه میرسیم هرگاه قلم نمی بود، از آنچه تذکر رفت و از داشته های دانشمندان، ابتکارات مخترعین و جریان زندگی انسانها ی گذشته و حال برای هیچ کس در هیچ زمان انتقال نمیگردید، یک گذشته مجهول بدون هیچگونه تصویر باقی می ماند، چنانکه ما اکنون از زمانه

قلم ای گلشن فصل بهارم

قلم ای آفتاب روزگارم

قلم از نوک خود گوهر فشانی

به علو همتت از جان گذارم

قلم گویندهء اوضاع عالم

نگنجد وصف تو اندر زبانم

قلم بر فرق هر شه تاج عزت

وجودت گشته بر من افتخارم

قلم از فیض تو عالم پر از نور

لذا زین رو تویی اصل مدامم

قلم ای نعمت پر قدر و ارزش

همیشه با توأم تا در حیاتم

قلم زینجا تورا باشد بزرگی

قسم خورده بتو پروردگارم

قلم ای سرزن سرهای باغی

زاعزاز جهان از دل گذارم

تورا خواهم دیگر چیزی نخواهم

تویی در هر کجا دژ و حصارم

قلم گرم گلویت را فشارم

اگر خواهی تورا سر می سپارم

تورا در قلب «نادم» میدهد جای

که از جام تو ماند یادگارم

میکردند در جریان به چه نوع عکس العمل مواجه می شدند و برای کدام امت چه چگونه نعمت های چون مائده و دیگر چیز هارزانی میگردید و برای کدام امت چه نوع و چگونه عذاب نازل می شد سبب و علل آنها چه بود.

قابل ذکر است برای قلم معاونین و همکاران خوبی که بیشترین نقل نوشتاری را بدوش میگیرند، به همت علم ودانش پیدا شده که صد ها مرتبه از قلم کارا تر اند، باید بگوئیم، هر وسیله ی نوشتاری، بهر اسم و کیفیتی که باشد حکم قلم را دارد، زیرا تعریفی را که در نخست ارائه نمودیم سایر آلات و افزار نوشتاری عین تعریف را دارند، مسلماً دو شیئی متفاوت که تعریف مشترک دارند حکم شان یکی است، از جمله می توان از ماشین چاپ نام برد، خوب خواهد بود در مورد گذشته صنعت تحریر و کار های طباعتی نظر اندازی کنیم، قبل از اختراع کاغذنوشته های ضروری و لازمی در مسایل مختلف بخاطر مادنگار شدن و به عنوان افتخار تاریخی نخست بر روی سنگها و بعدها به روی پوست های نازک بعضی حیوانات صورت می گرفت.

در عصر ظهور اسلام مسلمانان ساختن کاغذ رایج گرفتند، به ارسال نامه های دعوت به اسلام و تحریر آیات قرآن از کاغذ دست ساخته ی خود استفاده میکردند، بمرور زمان و گذشت عصر ها دستگاه عرض اندام نمود این وسیله از نگاه تولید بسیار مفید واقع شد و سبب گردید که علم ودانش و دست آورد های بشریت ، دانستی های علمی، تجارب، معلومات در مورد اختراعات از یک سرزمین به سرزمین دیگر برسد.

شایان ذکر است و همه میدانند قبل از پیدایش ماشین چاپ تمام اسناد و معاملات، کتب درسی و قرآن کریم توسط قلم نوشته می شد و این کار وسیله شد تا انواع خط و خوش نویسی رایج گردد، قرآن مجید را علاوه بر اینکه مسلمانان بخط زیبای می نوشتند و می نویسند، بعضی را تذهیب (طلاکاری) نقاشی و مینیا توری میکردند، که فعلاً هم می کنند، اغلب دو صفحه قرآن کریم رانقش و نگار می نمودند ولی نسبت کمبود تعداد بدسترس عموم قرار نمی گرفت، برای اشخاص معین میرسید، امروز به کتابخانه های بزرگ مسلمانان و حتی در بعضی موزیم های جهان نیز پیدا می شود، در سابق بسیاری مردم کشور های اسلامی در قرآن این کتاب مؤمن به خویش دسترسی نداشتند، همینکه ماشین چاپ بدست کشور های اسلامی رسید، هر کشور به چاپ قرآن مبادرت ورزیدند، لذا از مراجع مختلف به تمام جوامع اسلامی پخش گردید. اگر کشور ما افغانستان در مقیاس قرار دهیم من معتقدم که بخانه هر مسلمان از چند جلد قرآن یک جلد حتماً است.

نظر به بزرگی که قلم دارد نباید نوشته های زشت و درشت و نا روا، مسایل غیر حق، جعل و تدویر بکار گرفته شود، چون قلم وسیله بیدار سازی وآگاهی دهی است، مستلزم آنست تا حرفهای شریف و حقایق از آن انعکاس داده شود. این مطلب را به این شعر خودم پایان می بخشم:

فاطمه غلامی

انواع اختلالاتی که از نظر پزشکی علایم و نشانه‌های غیرقابل توجیه دارند عبارت‌اند از: اختلال جسمی‌سازی، اختلال درد، اختلال تبدیلی و خودبیمارانگاری.

اختلال جسمی‌سازی (Somatization Disorder)

تبدیل شدن تجارب روانی به علایم جسمانی اختلال جسمی‌سازی است. چنین افرادی برای چند سال متوالی، دچار بیماری‌های جسمانی هستند، ولی وقتی که داکتر آنها را مورد معاینه قرار دهد، علت بدنی واضحی پیدا نمی‌کند. برخی نشانه‌ها و علایم اختلال جسمی‌سازی شامل کمردرد، سردرد درد مفصل و درد قفسه‌سینه است. همچنین برخی مشکلات گوارشی از قبیل التهاب معده تهوع، استفراغ و اسهال نیز از دیگر علایم این اختلال به شمار می‌رود. این علایم به طور معمول در نوجوانی شروع می‌شود و بیشتر بین خانم‌ها رایج است.

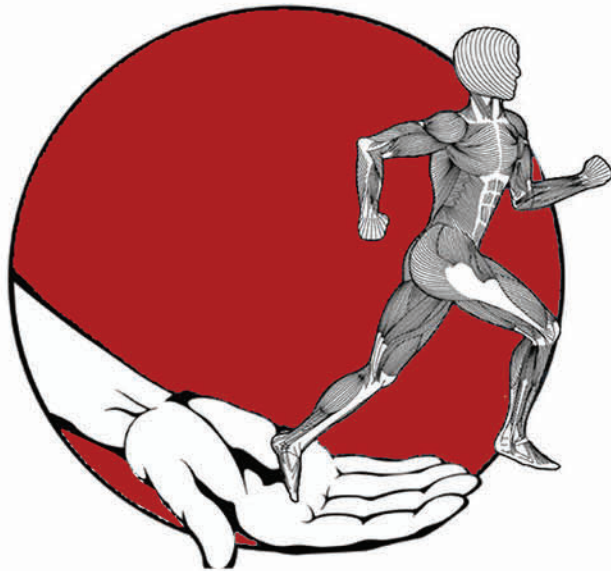
اختلال درد (Disorder Pain)

اختلال درد شامل تجربه درد به مدت طولانی است و هیچ دلیل جسمی، علت درد را آشکار نمی‌کند. این اختلال همانند دردهای مزمن مفاصل نیست که اساس جسمی داشته باشد. اختلال درد به طور معمول بین ۳۰ تا ۵۰ سالگی شروع و به طور ناگهانی ظاهر می‌شود

یکی از اختلالات شایع روانی، اختلالات جسمی غیرقابل توجیه از نظر طبی است که الگو و قالب مشخصی ندارند. اگر می‌خواهید با برخی از این اختلالات آشنا شوید با ما همراه شوید. ویژگی‌های بعضی از اختلالات روانی شامل علایم و نشانه‌های بیماری جسمی است، اما به طور کامل، بیماری جسمی را نیز توجیه نمی‌کند. علایم و نشانه‌های مربوط به اختلالات غیرقابل توجیه از نظر پزشکی یا شبه‌جسمی، ممکن است در مرحله بحرانی زندگی آغاز شود و با رفع استرس یا آموزش سازگاری به فرد مبتلا، برطرف شوند. علایم و نشانه‌ها شبیه حالت‌های طبیعی همراه با استرس و آشفتگی روانی است، اما در اختلال شبه‌جسمی علایم و نشانه‌ها شدیدتر هستند و طی یک دوره ی مداوم ادامه دارند.

آشنایی با بیماری های جسمی بدون علت بدنی

اختلال بدنی، یک ترس بدون دلیل از بیماری ادامه دارد. تغییر در میزان ضربان قلب شما ایجاد می‌شود. افزایش تعریق و درد معده، به عنوان یک دلیل روشن از این بیماری است. فکر و ذهن شما، نگران ارگان‌های بدن شماست. به عنوان مثال نگرانی از اینکه شما بیماری قلبی دارید. اغلب اشخاص خودبیمارانگار، توقع بیش از حد از داکتر خود دارند و از تلاش‌های داکتر برای سلامت خود قدردانی نمی‌کنند. شاید برایتان جالب باشد بدانید که در اختلالی موسوم به اختلال تصنعی (مونچ‌هاوزن Munchausen) شخص علائم یک بیماری جسمی را شبیه‌سازی می‌کند و یا آسیبی به خود می‌زند تا به این ترتیب توجه دیگران را به خود و بیماری اش جلب کند.

درمان

داکتر معاینه ای کامل انجام می‌دهد و دلیل جسمی بیماری شما را تا حد امکان مورد تحقیق قرار می‌دهد. وقتی که برای بیماری شما دلیلی یافت نشود، بیماری روانی از جمله اضطراب و افسردگی به عنوان علت مطرح می‌شوند. به طور معمول درمان، روی روش زندگی شما متمرکز می‌شود به طوری که شما بیش از حد تصنعی و محدود نباشید. این درمان شامل روان‌درمانی و تا حد امکان تجویز داروی ضدافسردگی است. داروی ضدافسردگی ممکن است برای شخص افسرده به همراه خود اختلال شبه‌جسمی هم داشته باشد که برای وی مفید است. این دارو همچنین درد را کنترل می‌کند و خواب را بهبود می‌بخشد.

و پس از چند هفته یا چند ماه درد آن بدتر می‌شود. تداوم این اختلال در خانم‌ها دو برابر آقایان است. افراد دچار این اختلال ممکن است کارشان را رها کنند. از یک داکتر به داکتر دیگر می‌روند و از روش‌های زیادی برای از بین بردن دردشان استفاده می‌کنند. این اختلال می‌تواند به استرس منجر شود.

اختلال تبدیلی (Disorder Conversion)

علائم و نشانه‌های این اختلال، حسی و حرکتی است. نشانه‌های حسی شامل از دست دادن حس درد یا لامسه دوربینی، کوری و کری است. علائم و نشانه‌های حرکتی شامل: ضعیف شدن تعادل و هماهنگ‌سازی، فلج شدن مشکل در بلع یا تولید صداست. برخی افراد حتی به حملات قلبی، صرع یا تشنج نیز دچار می‌شوند.

نتایج آزمایش‌های عصبی و دیگر آزمایش‌ها، هیچ مورد غیرطبیعی را نشان نمی‌دهند، ولی عوامل روان‌شناسی از قبیل استرس، عامل به وجود آورنده یا تشدید کننده ی علائم و نشانه‌های مربوط به این اختلال می‌باشد و به طور معمول در نوجوانی و ابتدای جوانی ظاهر می‌شوند.

خودبیمارانگاری (Hypochondriasis)

خودبیمارانگاری یک نوع دل‌نگرانی، همراه با ترس از بیماری است. یعنی شما باور می‌کنید که به یک نوع بیماری مبتلا هستید و نقش یک بیمار جسمی را بازی می‌کنید، حتی پس از یک معاینه کامل و تشخیص ندادن

معلم

معلم رهنمای عالم نور
که برایش پیمبر گشته مامور
ز علم و معرفت آورده پیغام
وزو طفل وطن پرور و منصور
به دنیا و به عقبای سر فراری
ازو آید ، بود این گفته مشهور
به ظاهر آفتاب عالم افروز
به معنی گوهر نیاب و متور
ز فهم و دانش و زحمتکشیها
همه طفل و جوان مشکور و مرور
سلام از ما به اجلال و مقامش
وطن از او منور گشت و معمور
نمی گنجد صفتهایش به شعری
که ترتیبش کند دهنراد مهجور

فدای معلم

چه کسی هر دو لبم را به الف باز نمود
چه کس جامه تقوا به تنم ساز نمود
خواندن سوره قل بهر من آغاز نمود
تا بدانجا که مرا تشنه هر راز نمود
ای معلم که مرا با تو سر و کار بود
سر و جانم به فدایت که سزاوار بود
تو در این جامعه بس خدمت شایان کردی
سالها زندگیت وقف طیبیان کردی
تربیت جمله دبیران و ادیبان کردی
بت شکن راهی ایوان جماران کردی
بوعلی را چه کسی علم پزشکان بخشید
مولوی را چه کسی بهره ز قرآن بخشید
ای معلم که تو را دانش بسیار بود
سر و جانم به فدایت که سزاوار بود

هدیه یزدان

ای عزیزان به شما هدیه زیـزدان آمد
عید فرخنده ی نورانی قربان آمد
حاجیان سعی شما شد به حقیقت مقبول
رحمت واسعه ی حضرت سبحان آمد
عید قربان به حقیقت...زخداوند کریم
آفتابی به شب ظلمت انسان آمد
جمله دلهاجو کویری ست پر از فصل عطش
بر کویر دل ما...نعـمت باران آمد
خاک میسوخت در اندوه عطش باحسرت
نقش در سینه ی این خاک.. گلستان آمد
امر شد تا که به قربانی اسماعیلش
آن خلیلی که پذیرفته ز رحمان آمد
امتحان داد به خوبی بخدا ابراهیم
جای آن ذبح عظیمی که به قربان آمد

عیدانه

عید قربانی مبارکباد بر یاران ما
بر قلوب خسته از درد وطنداران ما
پیک شادی نیست ما را در بساط عید نو
سفره ی غم هر کجا گسترده در ایوان ما
دیگران را عید خوشبختی پیام آرد به بر
در حق ما روز بد بنوشته در دیوان ما
از خدا خواهم سعادت را به کام این وطن
تا نگرید مادری غمیده از هجران ما
طفل معصومی نزارد از غم هجر پدر
کن اجابت این دعا ای حضرت سلطان ما
کو طیبی تا بخواند نسخه ی احوال دل
درد ما دهنراد و سوز سینه ی بریان ما

حقوق اساسی شهروندان بر اساس قانون اساسی و دساتیر قرآن

حق تساوی زن و مرد

مساوات اصلی است از اصول حقوق عمومی که بموجب آن افراد صرف نظر از جنسیت، طبقه و مذهب، ثروت، شغل و دارایی، حقوق و تکالیف مساوی می باشند، مثلاً صنف معینی از پرداخت مالیات معاف نباشد، یا از لحاظ تصدی به مشاغل آزاد یا دولتی تبعیضی بین اشخاص و اصناف نباشد.

مساوات در مقابل قانون

یعنی قانون کشور باید در باره همه اتباع آن جاری شود و هیچکس از حد شمول قانون مستثنی نیست .

قانون اساسی افغانستان

پاراگراف دوم ماده ۲۲

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و واجبات مساوی می باشند.

مصادیق اسلامی

آیات

قسمتی از آیه (۲۲۸) سوره بقره . ترجمه : و برای زنان حقی است از معروف و خوبی هم مانند آنچه برای مردان حقی برای ایشان است .

سوره روم آیه ۲۱ . ترجمه : واز نشانه های او اینکه از { انواع } خود تان همسرانی برای شما آفرید تا بدانها آرام بگیرید و میان تان دوستی و رحمت نهاد، بلی؛ در این { نعمت } برای مردمی که می اندیشند قطعاً نشانه های است .

آیه ۱۲۴ سوره نسا. ترجمه : و کسانی که کار های شایسته کنند چه مرد باشند یا آن در حالیکه مؤمن باشند، آنان داخل بهشت می شوند و بقدر گودی پشت هسته خرما مورد ستم قرار نمیگیرند.

آیه ۳۵ سوره احزاب. ترجمه : مردان و زنان مسلمان، مردان و زنان با ایمان و مردان و زنان عبادت پیشه و مردان و زنان راستگو و مردان و زنان شکیبامردان و زنان فروتن و مردان و زنان صدقه دهنده و مردان و زنان روزه دار و مردان و زنان پاکدامن و مردان و زنانی که خدا را فراوان یاد می کنند، خدا برای { همه } آنان آموزش و پاداشی بزرگ فراهم ساخته است.

قسمت از آیه ۳۲ سوره نسا . ترجمه : برای مردان آنچه { به اختیار } کسب کرده اند، بهره ی است، و برای زنان { نیز } آنچه { به اختیار } کسب کرده اند بهره ی است و از فضل خدادرخواست کنید که خدا به هر چیزی داناست.

آیه ۱۹۵ سوره آل عمران . ترجمه: پس پروردگار شان دعای آنان را اجابت کرد و فرمود که من عمل هیچ صاحب عملی از شمارا از مرد یا زن که همه از یکدیگرید، تباہ نمی کنم.

آیات ۷۱-۷۲ سوره توبه. ترجمه: و مردان و زنان با ایمان، دوستان یکدیگر اند، که بکار های پسندیده و امیدارند و از کار های نا پسند باز میدارند و نماز را بر پا می کنند و زکات را میدهند و از خدا و پیامبرش فرمان می برند، آنانیکه خدا به زودی مشمول رحمت شان قرار داد، که

خدا توانا و حکیم است، خداوند به مردان و زنان با ایمان باغهای وعده داده است که از زیر درختان آنها نهرها جاری است، در آن جاودانه خواهند بود و نیز سرهای پاکیزه در بهشتهای جاودان به آنان وعده داده است و خشنودی خدای بزرگتر است، این است همان کامیابی بزرگ.

آیات ۶۷-۶۸ سوره توبه، ترجمه: مردان و زنان دو چهره همانند یکدیگر اند، بکار ناپسند و میدارند و باز پسندیده باز میدارند و دستهای خود را از انفاق فرو می بندند، خدا را فراموش کردند، پس خداهم فراموش شان کرد، در حقیقت این منافقان اند، که فاسق اند، خدا به مردان و زنان دو چهره و به کافران، آتش جهنم را وعده داده است، در آن جاودانه اند، آن آتش برای ایشان کافی است و خدا لعنت شان کرده و برای آنان عذاب پایدار است.

در این راستا ترجمه ی بعضی از احادیث شریف را مرور می کنیم، دیده می شود که حقوق اساسی شهروند در نزد خدا و رسول آن برابر است البته همه در برابر قانون که بدست بشر ساخته شده مسئولیت دارند مساوی و مطابق عمل فردی.

حضرت ابو بکر در جواب شان گفت: « چگونه می توانم فضایل و امتیازات خاص افراد مذکور را بگویم؟ آنچه که من میدهم تنها هزینه ی است برای تأمین زندگی، دادن هزینه زندگی بطور مساوی ب مردم بهتر است، از حمایت افراد معین، زیرا آنها برای اسلام زحمت زیاد کشیده اند، پاداش شان نزد خدای محفوظ است، همانند این ثروت دنیوی، که در این دنیا برای افراد پرهیز گارو نا پرهیز گار وجود دارد، این ثروت پاداش اعمالی نیست که آنها انجام داده اند.»

در تاریخ اسلام دیده می شود که وقتی خانمی از رأی حضرت عمر فاروق (رض) در مسجد انتقاد کرد، حضرت عمراز رأی خود برگشت و فرمود که « رأی این خانم صحیح و رأی من نا صحیح بود»

چند پروگراف هم از قوانین اساسی کشور های اسلامی و غیر اسلامی در باره تساوی حقوق زن و مرد

قانون اساسی ایران

ماده فقره ۱۴ ماده ۳

دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در ماده دوم همه امکانات خود را برای امور زیر بکار برد:

۱۴- تأمین حقوق همه جانبه ی افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضایی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون.

ماده ۲۰

همه افراد ملت اعم از زن و مرد یکسان در حمایت قانون قرار دارند و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردار اند.

ادامه دارد.....

از عباس روایت است که رسول اکرم (ص) فرمودند: برای هرکسی دختری پیدا شود و آن شخص او را مورد اذیت و اهانت و قدرناشناسی قرار ندهد و به لحاظ محبت و برخورد، پسران را بر او ترجیح ندهند (میان او پسران فرقی قایل نباشند) خداوند متعال در مقابل این برخورد خوب با آن دختر به او بهشت را اعطا می کند. (رواه احمد والحاکم فی المستدرک).

از انس (رض) روایت است که رسول اکرم (ص) فرمودند: هرکس با این دختران به آزمایش گذاشته شد (دختر داشت و مسئول و سر پرست آنها قرار داده شده بود و بخوبی انجام وظیفه کرد) با آنان رفتار و برخورد خوبی در پیش گرفت، پس این دختران برایش وسیله نجات از آتش دوزخ خواهند شد. (به روایت بخاری و مسلم).

از انس (رض) روایت است که رسول اکرم (ص) فرمودند: هرکس دارای دختر باشد و آنها را تربیت کند تا به سن بلوغ برسند، در روز قیامت من او این چنین خواهم بود. راوی می گوید: که آن حضرت انگشتان دست خود را به آن چسپانده بمان نشان دادند (همانطوریکه این انگشتان بهم نزدیک اند، من و او باهم نزدیک خواهم بود). به روایت ابوداود ترمذی.

روایات

خلیفه نخست اسلام حضرت ابو بکر صدیق (رض) غنایم را بطور

رجل پا رجال برجسته

غلام رسول مبین

رجل برجسته را به انگلیسی ("VIP" Very Important Person) میگویند که اگر عامیانه تر بیان شود به معنی "شخص بسیار مهم" به طور فردی و "اشخاص بسیار مهم" به طور جمعی گفته میشود. رجال برجسته باید کسانی باشند که در بین مردم عمومیت داشته و از حیثیت و احترام خاص برخوردار باشند ولی در افغانستان اما این اشخاص بخاطری رجال برجسته شدند که چند نفر محافظ و نگهبان به دنبال شان باشد که کسی آنها را هدف قرار ندهد و انتقام خویش را از ایشان نگیرد بخاطریکه مردم رنجیده، ازینها واقعا رنجیده اند.

اگر به صورت عموم صحبت شود برای رییس جمهور و وزرا و دیگر مقامات بلند پایه ی دولتی بنابر مقام که دارند رجال برجسته پیوند میخورد. ولی ازینکه در سطح ولایات این فرهنگ روبه نهادینه شدن است برای مردم محلی و اشخاص بی دفاع و بی سلاح کم و بیش سرگردانی های را به دنبال دارد. حتا درین مورد پولیس هم گهگاهی به قتل افراد مسلکی (پولیس مسلکی) مواجه میشود. گفته میشود که بعضی از محافظین رجال برجسته سر و پای سلاح را فرق نمیکنند و عده ی شان نیز شامل مکتب هستند که این کاری خوبی است و باید که درست تربیت شوند.

در آخر این را باید بگویم که رجل واژه ی عربی است که به زبان دری همان شخص و مرد گفته میشود. وقتی که رجال شد باز همه میدانیم که «شخصیت هاست» اما شخصیت کنونی که ما بخواهیم آنرا برجسته نشان دهیم باز مانند قواعد دیگر ما به جنجال میافتیم.

موضوع "رجال برجسته" در افغانستان عنقریب است که به یک مسئله علمی و ملی مبدل گردد که در آینده هم مانند پوهنتون تغییرش برای افراد نابرسته تهدیدپذیر باشد. رجل برجسته که بطور جمع به آن "رجال برجسته" میگویند چند مدتیست که ذهن مرا به خود جلب کرده و خواستم که درین مورد و اندر باب این اشخاص چیزهایی بنویسم که مینویسم.

اما پیش از آن کلمه رجل به ضم جیم در فرهنگ معین میخوانیم که: رجل یعنی مرد و رجال جمع آنست، بهمین قسم رجال سیاسی یعنی شخصیت های سیاسی که واژه مردو زن در این میان برداشته شده و بصورت (رجال) نوشته می شود.

رجال کامل از نظر دینی؛ مرد کامل و تمام کسانی که به ارشاد و مرشد قطع طریق کرده و از ظاهر گذشته، از سرحد محسوس و معقول گذر کرده و انوار تجلیات آسمانی واصل شده و در پرتونوراحدی محو گردیده و به بقای احدیت باقی شده و محقق به جمیع اسما و صفات الهی گردیده باشد. (گلشن راز: ۳۸۸).

همچنین از نگاه تفسیر قانون اساسی ایران:

۱. رجال واژه ای عربی است و در زبان عربی رجال به معنی مردان، جمع رَجُل به معنی مرد است. در نتیجه، زنان فاقد شرایط ریاست جمهوری هستند.

۲. در این اصل معنی لغوی رجال اراده نشده، بلکه رجال به معنی «اشخاص سرشناس» و برجسته است؛ از اینرو، اعم از زنان و مردان است. در نتیجه، زنان نیز همانند مردان می توانند رئیس جمهور شوند.

صفحه کودک

نقش خانواده در امر تربیت و رفع نیاز کودک

فضل الرحمن نوید

کودکان عزیز روزتان خجسته تر از روزهای دیگر

بمناسبت روز جهانی کودک

در امر هدایت و سرپرستی شان علاوه بر مهارت و دلسوزی خلوص و حسن نیت داشت باشند. پدران و مادران میتوانند در چنین نقش و موقعیتی انجام وظیفه کنند ولی دیگر مربیان بندرت از عهده چنین وظیفه ای بر می آیند.

والدین کودک که در انجام وظیفه ای که بر عهده گرفته اند و در امر هدایت و پذیرش شان خلوص دارند این امر خود کار ساز است. نکته مهم دیگر همدم بودن خانواده با کودک در سال های اولیه زندگی اوست. میدانیم که شش سال اول زندگی طفل دورانی سرنوشت ساز است. پایه های نخستین زندگی و فکر و رفتار در این سالهای گذارده میشود. تجارب اولیه طفل از زندگی، دید و برداشتی که بعد ها نسبت به آن پیدا میکنند همه از این سنین مایه میگیرند و کودک در این سنین در خانواده است. والدین در این مرحله به رفع مهمترین و ارزنده ترین نیازها از دید کودک مشغول ان مثل خوردن آشامیدن، خواب و استراحت مهر طلبی و حمایت خواهی خود نمایی و قدرت طلبی و... چه خوب و نیکو از عهده این وظیفه برمی آیند و از این کوشش و تلاش است که شخصیت و عواطف کودک در چنین شرایط و موقعیت رنگ گرفته مادام العمر در او باقی می ماند. جنبه های اطمینان خاطر و امنیت کودک که از خانواده منشأ میگیرد بعد ها موجب آثار نیکو و فوق العاده ای خواهد شد.

خانواده نخستین و مهمترین کانون برای تربیت و سازندگی و بر آورنده نیاز های کودک است. امر تربیت کودک در خانه بهتر و بیشتر سر و سامان مییابد بویژه در این رابطه که در کانون خانواده مهر و عدل رحمت و انضباط بصورتی توأم اعمال میشود.

نمی توان مدعی شد که همه خانواده ها در امر تربیت کودک موفق اند بلکه میتوان گفت که آن خانواده ای در امر تربیت کودک موفق تر است که بهتر و بیشتر از دیگران از نیاز های کودکان سر در آورد و در رفع آن صلاحیت و توفیق بیشتری داشته باشد.

خانه برای کودک جایگاه خوبی است و معمولاً قدر آن به هنگامی بیشتر عیان میشود که مردی دچار بی خانمانی شده و یا گرفتار خانواده ای نابسامان باشد.

خلوص خانواده در تربیت کودک

بعضاً خانواده ها از وظیفه معروف و اساسی خود دور شده و امر تربیت و هدایت کودکان بدست پرورشگاه ها و مهد کودک ها سپرده میشود ولی حاصل چنین تربیتی اغلباً تأسّف بار خواهد بود زیرا ملاحظه شده که این کانون ها هر چند گرم و سازنده باشند قادر نخواهند بود که جای خانواده را پر کنند.

حکمت مسئله این است که کودکان به افرادی نیاز مندند که

عواقب نا راحت کنندهء خواب نا کافی

مدیریت ماهنامه

گفته اند: «خوب بخوابید تا بهتر زندگی کنید»

بسیاری از ناراحتی های عصبی نام برد.

خاطر نشان میگردد: بیخوابی گاهی اوقات به عنوان یک اعلام خطرمانند تب یا یک هوشدار از نظر ابتلا به بیماری که در حال ظهور است، بشمار میرود، هنگامیکه حالت غیر عادی از نظر جسمی (مانند وضعیت روانی) ظاهر می شود، خواب معمولاً یکی از اولین اعمال بدن است که مختل می شود.

ولی در خارج از جنبه بیماری، کسی که بد می خوابد، اجباراً پس از مدتی بدنی کمابیش ضعیف خواهند داشت. مثلاً: در جوانان خواب مناسب، باعث رشد بهتر در آنها می شود، زیرا هورمون رشد در طول خواب تولید شده و تأثیر میگذارد، بنا براین، بد خوابیدن می تواند اختلالاتی در رشد بوجود بیاورد، علاوه بر آن، خصوصاً در جریان خواب است که آسیب دیدگی ها ترمیم می شوند، واز آن گذشته بد خوابی در همه افراد باعث مسمومیت سلولی بویژه در مغز میگردد.

به عنوان نتیجه این امر را می توان مثلاً ضعف کمابیش شدیدی در نظر گرفت، از آن گذشته، تغییراتی نیز در فورمول خون بوجود می آید که در دراز مدت سبب پیدایش کم خونی میگردد و حالت کسالت خاصی، همرا با خستگی دایمی و فراینده و یک حالت تنبلی که بخوبی نمیتوان آنرا توجیه کرد تولید میکنند.

دو دیدگاه در مورد رؤیا و خواب دیدن

الف: دیدگاه مادی

ممکن است، خواب دیدن نتیجه مستقیم کارهای روزانه انسان باشد. آنچه برای انسان در روزهای گذشته روی داده، به هنگام خواب در مقابلش مجسم می گردد.

یک سلسله آرزوهای برآورده نشده است که موجب دیدن خواب می شود. فرد تشنه، در خواب آب می بیند. کسی که انتظار سفر کرده ای را می کشد، آمدن او را در خواب می بیند. به تعبیر ضرب المثل معروف «شتر در خواب بیند، پنبه دانه». ۳- ترس از چیزی موجب دیدن آن در خواب می شود. از دزد وحشت دارد، در خواب، دزد می بیند.

کسیکه خوب نمی خوابد، مانند یک شخص عصبی در وضعیت هوشیاری نا مناسبی بسر می برد، ما همیشه همراه به این اندیشه ی نادرست زندگی می کنیم که توجه اراده «تلاشهای مخالف طبیعت» نوعی تنش برای تحت کنترل در آوردن جسم سر کش هستند، در حالیکه معنای واقعی این کلمات، حضور پیدا کردن همراه با سکوت درونی و آرامش در مورد کاری است که میخواهید انجام شود، این مسئله بخوبی تسلط و کنترل مغز و درک علمی جدید تکنیکهای کشف مراقبه را نشان میدهد.

اگر ما بد خواب باشیم، اثرات این وضعیت بسیار زیاد بوده و پس از مدتی باعث ایجاد خرابی ها میگردد، گاهی اوقات می تواند تأسف انگیز باشد. اما در اینجا تنها به عواقب اصلی این موضوع اشاره می کنیم:

تأثیر بیخوابی از نظر جسمی

کمبود خواب، مقاومت بدن را در مقابل انواع سموم، هجوم مکرر آب و اختلالات آب و هوا و بطور خلاصه در برابر هرگونه تهاجمی کاهش میدهد، بطور مثال: بدن حساسیت بیش از حدی نسبت به سرمای شدید که (باعث ایجاد بیماری های کاملاً شناخته شده ی نظیر ذکام، گریپ، گلو درد و غیره می شود و بسیار رایج نیز هستند) از خود نشان میدهد، همچنین در صورت وجود بی خوابی بیماری های مزمن نیز گسترش می یابند، زیرا خودایمنی علیه بیماری ها بسیار ضعیف می شود.

(کمبود خواب شخص را آماده ابتلا به بیماری ها می سازد، این وضعیت با مسئله پیشگیری تضاد دارد) و سرانجام در صورتیکه شخص به بیماری مبتلا شده باشد، درمان آنرا به تأخیر می اندازد.

داکتر «لیبو» گفته است: (خوابیدن به معنای معالجه شدن است) بنا براین در حالت بیخوابی بیماری ها حاد تر شده و درمان آنها نیز بیشتر طول می کشد، از سوی دیگر میدانیم که گروهی از بیماری های جسمی که بیهوده علل پیدایش آنها را در جا های دیگر جستجو می کنند، مستقیماً به بیخوابی مربوط می شوند، از جمله این موارد می توان از برخی ناراحتی های قلبی، هضمی، جلدی، جگر، ناراحتی های دوران خون و طبیعتاً

بین ۳۰ تا ۳۵ سالگی، این حالت در نیمی از آنها وجود دارد.

بین ۳۵ تا ۴۰ سالگی، ۸۰٪ به این وضعیت مبتلا هستند

از سن ۴۰ سالگی به بعد ۹۰٪ به این حالت دچار می شوند.

و پس از سن ۴۵ سالگی تقریباً تمامی آنها دچار خستگی هستند.

اینان نمی دانند که بخش مهم از این مسئله بدلیل بد خوابی است و آنها می توانند بمقدار زیادی آنرا تسکین داده و حتی از بین ببرند و در نتیجه خواب خوبی داشته باشند.

خواب خوب، یک عنصر غیر قابل جاگزینی است و هنگامیکه شخص بد می خوابد، تجدید قوا از طریق ترمیم سلولها، بافتها و اعضا که (خصوصاً توسط بخشی از خواب که مبدأ آنرا شرح خواهیم داد و خواب متناقض نامیده می شود انجام میگیرد) متوقف می شود.

علاوه بر این، بد خوابی نه تنها امکان تجدید قوا را از بین می برد بلکه شخص را نیز عصبی می سازد و با غلتیدن او بسمت راست و چپ در بستر، حتی مقداری انرژی هم صرف می شود.

از سوی دیگر، آزمایشها نشان داده اند، کسیکه خوب نخوابیده است، در طول روز انرژی بسیار بیشتری در ابرکاری مساوی با دیگران صرف می کند و این مقدار حد اقل ۲۵ فیصد بیشتر است بنابراین می بینید که برای انرژی حیاتی شما، این سه مشکل با یکدیگر همآهنگ میشوند.

تجمع این مشکلات، نه تنها باعث خستگی می شود، بلکه نیروی جسمی را نیز کاهش داده و عمل هاضمه را مشکل تر و کند تر می سازد، در نتیجه خواب آلودگی، احساس سنگینی پس از صرف غذا، اکراه از حرکت، فعالیت فیزیکی و کار بوجود می آید و همچنین مهارتهای جسمی و نیروی جنسی دچار تخریب می شوند، از سوی دیگر عملکرد حواس نیز مختل می شود در این راستا، ابتدا در ادراکات حساس مشکلاتی بوجود آمده و بدنبال آن خطاهای ادراکی و سرانجام توهمات در دید و لامسه ظاهر می شود.

ادامه دارد.....

۴- برخی معتقدند، خواب، ارضای تمایلات واپس زده و سرکوب شدهای است که همیشه با تغییر و تبدیلهایی برای فریب «من (ego)» به عرصه خودآگاهی روی می آورند. پس رویاها همیشه مربوط به گذشته است و از آینده خبر نمی دهد. باطن و ضمیر انسان دارای دو بخش است ..

«بخش آگاه» که مربوط به تفکرات روزانه و معلومات ارادی انسان است. «بخش ناآگاه» در ضمیر انسان به صورت یک میل ارضا نشده پنهان است. بسیاری از امیالی که به هر علل ارضا نشده است و در ضمیر باطن برجای مانده است، به هنگام خواب که سیستم خودآگاه از کار می افتد، برای یک نوع اشباع تخیلی به مرحله خودآگاهی روی می آورند. گاه بدون تغییر منعکس می شود. مانند عاشقی که محبوب از دست رفته را در خواب مشاهده می کند. گاه تغییر شکل داده که نیاز به تعبیر دارد. این گروه معتقد است که رؤیا همیشه مربوط به گذشته است و از آینده خبر نمی دهد. اینان معتقدند، خواب وسیله خوبی برای خواندن ضمیر آگاه است. از این رو، برای درمان بیماریهای روانی که وابسته به کشف ضمیر ناآگاه است، بسیار می شود که از خوابهای بیمار، کمک می گیرند. ۱- بسیاری از دانشمندان غذاشناسی، بین خواب و رؤیا و نیازهای غذایی بدن رابطه قائل هستند. یعنی اگر در خواب می بیند که دنداننش خون ریزی می کند، به احتمال ویتامین ث او کم شده است و اگر در خواب مشاهده می کند که موی سرش سفید شده، به احتمال گرفتار کمبود ویتامین ب است.

ب: دیدگاه برخی از فلاسفه

برخی از فلاسفه، تفسیر دیگری از خواب دیدن دارند. آنان خواب دیدن را به چند نوع، تقسیم می کنند: ۱- خواب مربوط به گذشته زندگی و امیال و آرزوها که بخش مهم خواب انسان را تشکیل می دهد. ۲- خواب پریشان و نامفهوم که معلول فعالیت توهم و خیال است. ۳- خوابها مربوط به آینده است و خبر از آینده می دهد. به نظر می رسد، هنوز دانش بشری، چپستی و حقیقت خواب دیدن را تاکنون درک نکرده و کشف ننموده است.

براساس برخی آمارها، امروزه انسانها در یک حالت خستگی دائمی بسر می برند که توأم با بیخوابی «بیماری های قرن» را تشکیل میدهند، بطور مثال در گروه مردان به موارد ذیل می توان اشاره کرد:

مفهوم و معنی عید قربان و قربانی نمودن

مدیریت ماهنامه

دشوار و اسراری زیادی دارد که انسان نمی تواند همه را درک نماید.

پیامبر بزرگ اسلام (ص) هنگام لبیک گفتن بحضور خداوند (ج) عرض نمودند: «با رقیبت و عبودیت محض لبیک می گویم و مناسک حج را اجرا می کنم.» این سخن پیامبر بزرگ اسلام دارای فلسفه عمیق تعبیدی است که سرعبودیت بدرگاه احدیت خم می نماید.

همچنین راز قربانی هم یک فلسفه ی عمیق دارد که نمی توان بدون علم وسیع به ژرفای آن داخل شد، اما آنچه بظاهر توجه انسان را بخود معطوف میدارد، بریدن گلوی حیوان جایزه درس ایثار و خود گذری در مقابل امر الهی است، همانگونه که حضرت ابراهیم (ع) خواست گلوی بهترین، شایسته ترین و عزیز ترین فرزندش را به امر الهی که در رؤیا ها برایش امر شده بود ببرد.

بهمین منوال حکمت های دیگر قربانی و یا ذبح حیوانات، بهره مند ساختن مساکین است که در همین ایام شادی، حد اقل برای شان نصیبی اختصاص یابد و دیگران گرم را در ایام عید قربان داشته باشند، موضوع دیگری که انسان مسلمان را بخود جلب می نماید کشتن خواهشات نفسانی است که انسان متوجه غرور و خواهشات نفسانی خویش میگردد، که ریختن خون حیوان روزی خود را هم در برابر مرگ همچنان مشاهده خواهد کرد، در این برهه استغفار باید کرد و بدرگاه خداوند توانا به عجز و درماندگی پناه باید برد.

چون عید قربان یک وقت مناسب برای شادی و سرور است، در کنار آن فلسفه عبادی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و مشارکت مسلمانان در کنگره بزرگ عقیدتی «حج» می باشد، بدین معنا که مسلمانان بر کدورت ها، آزردهی ها صحنه گذاشته و یکدیگر را صمیمانه به آغوش میکشند، نماز عید را بوحدهت تمام برگزار نموده و بر مساکین از آنچه ذبح نموده اند مساعدت می کنند، بر یتیمان، بیوه زنان معلولین و مجروحین همکاری و بیماران را عیادت می نمایند.

حاجیان وجوبات حج یعنی مناسک تعیین شده را منظمأ اجرا و همیستگی و مشارکت دینی خود را به جهان الحدایت به نمایش می گذارند، از حالت همدیگر با خبر شده مصمم می شوند تا به کشور هائیکه مسلمانان را به نحوی از انحا می آزارند هوشدار بدهند که دست از سرنوشت مسلمانان برداشته و بگذارند مسلمانان به آزادی تمام زندگی شانرا دنبال نمایند، این است فلسفه عید قربان و قربانی نمودن مسلمانان.

در فرهنگ فارسی معین قربان به معنی: نزدیک شدن، چیزیکه بوسیله ی آن بخدا تقرب یابد، آنچه که در راه خدا تصدیق کنند، مانند گاو گوسفند و شتر که در روزدهم ذبحه حاجیان در مکه و توانگران در منازل شان قربانی می کنند.

از نظر معنای لغوی «قربانی» از لفظ «قربان» ماخوذ است، هر آن چیزی که ذریعه و وسیله تقرب و نزدیکی الله تعالی باشد آن را «قربانی» می گویند، آن چیز خواه ذبح حیوان باشد یا دیگر صدقات، بعضی از علماء هر نیکی و عمل خیر را که باعث قرب و رحمت الهی باشد «قربانی» می نامند.

البته در عرف عام به آن حیوان مخصوص «قربانی» گفته می شود که به خاطر رضای الله در روزهای معین عید اضحی عید قربان مسلمانان آن را ذبح می کنند و کلمه قربانی از لفظ قربان گرفته شده و چندین بار در قرآن مجید آمده است، در اکثر مواقع مراد از آن «حیوان مذبحه» است.

قربان عبارت از کارهای نیکی است که انسان بوسیله آن بخواهد خود را به رحمت خداوند نزدیک کند، بنابراین عمل نیکی که انسان انجام دهد تا بدان وسیله خویشتن را به رحمت حق تعالی نزدیک سازد آن کار را قربان گویند؛ مانند فرمایش رسول اکرم (ص) که فرمود: نماز موجب تقرب و نزدیکی هر پرهیزگار به رحمت پروردگار است.

بدیهی است که مراد از تقرب به خدای تعالی، قرابت زمانی و مکانی نیست چرا که بین خالق و مخلوق هیچگونه خویشاوندی وجود ندارد بلکه منظور آن است که از راه طاعت و انجام کارهای شایسته می تواند مشمول الطاف الهی قرار گرفته و به رحمت او نزدیک شود.

کشتن حیوان در مراسم قربانی اشاره به کشتن نفس اماره است و مرد خدانشناس با شمشیر برنده عقل و ایمان، حیوان نفس را که به طور دائم وی را به کارهای زشت و امی دارد مقتول سازد و خانه دل را از لوث نفس لثیم پاک گردانده، آنرا در راه حق و پیشگاه محبوب قربانی کند.

همانطوریکه نماز دارای ذکر ها و معانی متعدد است از قبیل: قیام رکوع، سجود و قعد که سبب تکریم خداوند لایزال می شود و عبودیت بندگان را نشان میدهد، هکذا در تشهد که همراه با اعتراف بوحدانیت خداوند و رسالت رسول اکرم (ص) است، بهمین منوال حج نیز از جمله عبادات ناب بدرگاه خداوند پاک است، پی بردن به راز و مناسک حج

محمد نادر "انوش"

مضرات سیگار کشیدن

نیکوتین با افزایش سرعت ضربان قلب، سبب می شود که قلب شدیدتر کار کند حال آن که کاربن مونواکساید قلب را از اکسیژن اضافی که لازمه این کار سنگین است، محروم می نماید. این یکی از راه هایی است که بدان وسیله سیگار کشیدن به قلب آسیب می رساند. زمانی تصور می شد که سیگارهای دارای تار و نیکوتین کمتر ممکن است برای فرد سیگاری کم ضررتر باشند. اما تحقیقات نشان داده است که سیگارهای سبک نیز عیناً می توانند همان بیماری ها را تولید کنند.

ترک سیگار

کسانی که سیگار کشیدن را ترک می کنند، عموماً می توانند پس از چند سالی به سطح افراد غیرسیگاری برسند به ویژه اگر ترک سیگار را در جوانی انجام داده باشند. ترک سیگار ممکن است در چند مرحله انجام شود، از این رو تلاش مداوم امری ضروری است. فرآورده های حاوی نیکوتین که به ترک سیگار کمک می کنند، مانند پچ ساجق شکل استنشاقی یا اسپری بینی می توانند در کاهش تمایل به سیگار کشیدن و تخفیف علائم ترک مؤثر باشند.

کاربرد این محصولات در کنار انگیزه قوی برای ترک و وجود سایر حمایت ها مانند حمایت خانواده، دوستان گروه ترک سیگار یا حمایت های تلفنی می تواند بسیار مؤثر باشد. برخی داروهایی که در آن ها نیکوتین به کار نرفته است می توانند فرد را در ترک سیگار یاری کنند. این داروها شامل بوپروپیون (زیبان) و نورتریتیلین (آونتیل) هستند. هر دوی این داروها با نسخه طبیب به فروش می رسند. در برخی افراد کاهش تدریجی مصرف قبل از ترک، به کاهش علائم ترک کمک کرده و به آن ها اجازه می دهد که رفتارهای خود را به تدریج تغییر دهند.

استراتژی های کاهش تدریجی مصرف شامل به تاخیر انداختن هر وعده سیگار کشیدن، کاهش تعداد سیگارها و دودکردن بخش کمتری از هر نخ سیگار است. گرچه کاهش تدریجی مصرف می تواند برخی خطرات تهدید کننده سلامتی را کاهش دهد، اما برای سیگار کشیدن منطقه بدون خطر وجود ندارد. کاهش تدریجی نمی تواند جایگزین ترک سیگار شود.

بالا رفتن آگاهی درباره اثرات منفی سیگار بر سلامتی و افزایش محدودیت ها، سیگار کشیدن را در کشورهای پیشرفته به میزان ثابتی کاهش داده است. در حالی که سیگار کشیدن و مصرف سایر انواع توتون در کشورهای توسعه یافته در حال کاهش است، در کشورهای در حال توسعه، این میزان روبه افزایش است. هم چنین سیگار کشیدن در میان افراد دارای سطح تحصیلات و درآمد پایین تر در حال افزایش است.

مطالعات نشان می دهد که عوامل ژنتیکی در وابسته شدن یا وابسته نشدن فرد به سیگار نقش دارند. در میان افرادی که مبتلا به اختلالات خاص روانی هستند، احتمال سیگار کشیدن بیشتر است. در پیمایشی که در آمریکا بر روی دریافت کنندگان خدمات سرپایی روان درمانی انجام شده، نشان داده شده است که میزان استعمال سیگار در میان مبتلایان به اسکیزوفرنی ۸۸ درصد، در میان افراد مبتلا به مانیا ۷۰ درصد و در میان مبتلایان به افسردگی ۴۹ درصد است. پژوهش دیگری نشان داده است که ۸۵ درصد کسانی که به دلیل وابستگی به الکل به مراکز درمانی مراجعه می کنند نیز سیگاری هستند.

آیا سیگار کشیدن خطرناک است ؟

بله، سیگار کشیدن یکی از مهم ترین علل بیماری و مرگ قابل پیشگیری است. نیکوتین به شدت سمی است. خوردن حدود ۴۰ میلی گرم نیکوتین خالص، یا مقدار موجود در دو نخ سیگار، کشنده است. اما زمانی که سیگار دود می شود بیشتر نیکوتین سوزانیده شده و تنها یک تا چهار میلی گرم آن توسط بدن فرد جذب می شود.

با سوختن توتون یک قیر چسبناک از ترکیب صدها ماده شیمیایی به وجود می آید که سرطان و بیماری راه های هوایی را سبب می شود. قیر در دود توتون به شکل ذرات ریزی آزاد می شود که به شش ها و راه های هوایی آسیب رسانیده و دندان ها و انگشتان را رنگی می کند. قیر عامل اصلی سرطان های ریه و گلو است. سوختن توتون هم چنین تولید کاربن مونواکساید می کند، یعنی گازی سمی که قابل دیدن یا بوییدن نیست. با استنشاق دود سیگار کاربن مونواکساید به جای اکسیژن با هموگلوبین موجود در کربویات سرخ خون اتصال می یابد.

مدیریت در شرق

مدیریت ماهنامه

بعد از تیموریان حکومت صفویه فرصت یافت که توجه لازم رابه تشکیلات اداری بنماید در این دوره، مشاغل اداری و سیاسی، شرح روشنی داشتند، فهرست مشاغل بالغ به یکصد و دازده واحد میرسید، کتاب تذکره الملوک در پنج باب و هشتادو چهار فصل وظایف و مواجب مسئولان کشوری و لشکری رادر آن زمان بیان کرده است، در فصل دوازدهم این کتاب در موردوظایف دیوان بیگی چنین آمده است:

الف- رسیدگی به جرایم کبیره ی که در سراسر کشور رخ میدهد.

ب- نظارت بر کلیه محاکم شرعی، بخصوص نظارت اجرائیوی بر تصمیمات و احکام آن محاکم(این امتیاز بزرگی بودکه به ادارات کشوری داده شده بود، تا اختیار دادگاه های شرع را در اختیار داشته باشند).

ج- اختصاص دوروز در هفته و در خانه ی خود برای رسیدگی به کار های مردم بر مبنای قوانین عرفی. ممکن است این دوروز تعطیلات هفته هم محاسبه میگردد

د- رسیدگی به شکایات مردم علیه مقامات از سراسر کشور (دادخواهی های مدنی)

نا گفته نماند تفکرسازمانی در حکومت های اسلامی، پیشرفت های بنیادی و مهم دیگری نداشتند، از یک حالت صوری برخوردار بود اما تفکر سازمانی در کشور های اروپایی، در دوره رنسانس و بخصوص دوره انقلاب صنعتی و ایالات متحده امریکا با الهام از سازمان های شرقی رشد بیشتری داشته است.

ادامه دارد.....

وزیر سپاه ؛ مسئولیت اموراتلاعاتی و مالی سپاه رابه عهده داشت (فرماندهی ارتش با امیرالامرا بود).

وزیر کار خانه های سلطنت ؛ او بر مداخل و مخارج (دخل و خرج) خزانه نظارت داشت.

وزیر سایر و هوای (دیگر امور) « شاید وزیر امور متفرقه» او اموال غایب، فوتی، فراری زکات ودرآمد علفچر و آبخوررا جمع آوری میکرد.

علاوه بر وزرای یاد شده که تابع دیوان بیگی بودند، افراد دیگری نیز تحت عنوان عرض بیگی (به فتح ع و ر) صدرالصدور، منشی محرم و مجلس نویس به عنوان اعضای دیوان حضور(دیوان سلطنت) وجود داشتند، که شخصیت های مهم دربار محسوب می شدند.

در زمان صفویه، تغییراتی در تشکیل و شکل وزرا بوجود آمد، هیأت دولت مرکزی در این دوره بشرح زیر بوده است:

عالیجاه وزیر اعظم دیوان اعلی ملقب به اعتماد الدوله، وزیر دست راست.

۱. مجلس نویس یا واقعه نویس، وزیر دست چپ.

۲. دیوان بیگی، وزیر داد گستری (سارنوال امروزی)

۳. مستوفی الممالک، وزیرداری.

۴. قورچی باشی، ملقب به امیرالامرا، وزیر جنگ.

۵. قوللرآقاسی باشی، رئیس غلامان.

۶. ایشک آقاسی باشی، رئیس تشریفات.

۷. ناظر بیوتات

همانطوریکه در بحث قبلی مطالعه شد مشرق زمین مهد مدیریت، سازمان و اداره ی قدرت دولتی بوده که در عصرحضرت عمرابن خطاب(رض) اساسگذاری گردیده بودو این نظم اداره به سایر خاندانهای حکومتی انتقال وهمزمان ویرایش گردید، ما ازدوره ی خلافت عباسیان نام بردیم که بیک سازمان تقریباً منظم مبدل شده بود، در آن دوره وزارت مهم ترین مقام دولتی محسوب می شد که دارای دیوان های آتی بودند:

۱. خزانه دولتی

۲. زراد خانه

۳. دیوان رسایل

۴. دیوان خراج

۵. دیوان مهر دولتی

۶. دیوان جنود(لشکریان)

در عصر غوری ها مدیریت دولتی کاملاً منظم وجودداشت که اداره مرکزی صلاحیت عام و تام در پیشبرد امور داشت، سلطان در وقت اجراءت دولتی وظیفه قاضی القضاات را نیز نظارت میکرد تا مبدا درحین اجراءت قضایی بی عدالتی رونمانگردد و هکذا وظیفه سلطان نظم و اداره لشکریبود که یکی از مهم ترین اصل دولت داری محسوسی می شد.

به همین منوال در عصر تیموری ها، در تشکیلات مرکزی حکومت، هیأتی از وزرا با وزیر اعظم همکاری داشتند،(شورای وزیران) این وزرا عبارت بودنداز:

وزیر مملکت و رعیت؛ او مؤظف بودامورمهم معاملات، احوال رعیت، مداخل و مخارج وآبادانی را به عرض رساند.

شهرت طلبه نهر حنفی
میرزا محمد

شهرت طلبه نهر حنفی
میرزا محمد
صاحب دین و اخلاق
تالیف فیضان

میرزا محمد
۱۳

SHANSABANEYA

Email: hazinyar.gjcf@gmail.com

Mobail: 0799237579